

WYMAGANIA EDUKACYJNE. KLASA 7

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
1	Czym zajmuje się chemia	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sytuacje z życia codziennego, w których spotyka chemię podaje przykłady zastosowań chemii w życiu codziennym zna zasady oceniania wymienia elementy podręcznika i wskazuje ich rolę 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wykorzystania wiedzy chemicznej w innych dyscyplinach naukowych 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia reakcje chemiczne zachodzące w organizmie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady technik laboratoryjnych wykorzystywanych w kryminalistyce, których w podstawie działania jest chemia 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje przykłady badań, dzięki którym można było rozwiązać zagadki z przeszłości podaje przykłady wykorzystania nanotechnologii wskazuje zdarzenia historyczne, w których chemia odegrała znaczącą rolę przedstawia chemię jako nowoczesną dyscyplinę naukową
2	Karta charakterystyki i piktogramy. Regulamin pracowni chemicznej	<ul style="list-style-type: none"> zna regulamin pracowni chemicznej i go przestrzega zna piktogramy informujące o zagrożeniu dla zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> zna piktogramy informujące o zagrożeniu fizykochemicznym oraz o zagrożeniu dla środowiska wie, czym są karty charakterystyki 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady dobrych praktyk laboratoryjnych i uzasadnia, że powinny być stosowane w laboratoriach rozpoznaje znaki ostrzegawcze (piktogramy) wskazuje, w której części sali znajdują się: apteczka pierwszej pomocy, gaśnica, koc gaśniczy, myjka do oczu, prysznic bezpieczeństwa i wyjście ewakuacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje informacje z karty charakterystyki 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje kolejne sekcje karty charakterystyki potrafi udzielić pierwszej pomocy

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
3	Wypożyczenie pracowni chemicznej. Podstawowe czynności laboratoryjne	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe wyposażenie pracowni chemicznej wymienia nazwy podstawowych czynności laboratoryjnych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i nazywa naczynia i sprzęt laboratoryjny oraz wskazuje ich zastosowanie opisuje sączenie i krystalizację 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi dobrać do doświadczenia odpowiednie naczynia i sprzęt laboratoryjny opisuje rozdzielanie cieczy w rozdzielaczu 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi posługiwać się naczyniami i sprzętem laboratoryjnym potrafi dobrać do czynności odpowiednie naczynia i sprzęt laboratoryjny 	<ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie posługuje się naczyniami i sprzętem laboratoryjnym, a po doświadczeniu wie, gdzie utylizować odczynniki opisuje destylację definiuje pojęcie: hydrolat samodzielnie potrafi wykonać hydrolat
4	Opisywanie doświadczeń chemicznych	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy opisu doświadczenia chemicznego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje elementy opisu doświadczenia chemicznego zna schematyczne oznakowanie na schemacie doświadczenia takich czynności jak: dodawanie substancji, mieszanie i ogrzewanie 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zapisać obserwację odróżnia obserwację od wniosków rysuje i interpretuje proste schematy doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi postawić hipotezę do przeprowadzanego eksperymentu powiązuje celowość obserwacji z wyciąganiem wniosków 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski po przeprowadzonym eksperymencie odwołując się do wydarzeń historycznych, uzasadnia, że dokładny opis doświadczenia jest ważny uzasadnia poprawność kolejności etapów w wykonywaniu doświadczeń chemicznych
5	Podsumowanie działu I/ kontr.	wszystkie wymagania z lekcji 1–4				
6	Substancje – podział i właściwości	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę materii dzieli materię na substancje i mieszaniny 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: właściwości fizyczne, właściwości chemiczne 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia właściwości fizyczne i chemiczne 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których bada właściwości substancji 	<ul style="list-style-type: none"> wie, czym jest reaktywność bada właściwości wybranych produktów

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
		<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady substancji prostych i złożonych odróżnia substancje proste od złożonych definiuje pojęcia: pierwiastek, związek chemiczny, właściwości substancji 	<ul style="list-style-type: none"> dzieli właściwości na fizyczne i chemiczne 		<ul style="list-style-type: none"> wymienia właściwości fizyczne wybranej substancji 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje substancje na podstawie ich właściwości
7	Metale i niemetale	<ul style="list-style-type: none"> dzieli substancje proste na metale i niemetale podaje przykłady 10 metali i niemetalu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wybrane właściwości fizyczne metali i niemetalu - nazwy 15 metali 	<ul style="list-style-type: none"> podaje właściwości wybranych metali i niemetalu - nazwy 20 metali 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których bada właściwości metali i niemetalu podaje przykłady zastosowań wybranych metali i niemetalu - nazwy 25 metali 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie: stop metali wymienia przedmioty z własnego otoczenia, które są wykonane ze stopów wymienia cechy odróżniające stopy metali od metali porównuje właściwości metali i niemetalu - nazwy 30 metali
8	Mieszaniny	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: mieszanina, mieszanina jednorodna, mieszanina niejednorodna 	<ul style="list-style-type: none"> dzieli mieszaniny na jednorodne i niejednorodne podaje przykłady mieszanin jednorodnych i niejednorodnych 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których sporządza mieszaniny 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przebieg sporządzania różnych mieszanin 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza różne mieszaniny, stawia hipotezę do eksperymentu i przedstawia wnioski do doświadczeń związanych ze sporządzaniem mieszanin podaje przykłady substancji polarnych i niepolarnych
9	Rozdzielanie mieszanin	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wymienić metody rozdzielania mieszanin 	<ul style="list-style-type: none"> wie, którą technikę zastosować do rozdzielenia konkretnej mieszaniny 	<ul style="list-style-type: none"> mieszaniny dobiera odpowiednie naczynia i sprzęt do 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których rozdziela mieszaniny na składniki 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie różnicy we właściwościach fizycznych składników dobiera metodę rozdzielania

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
		<ul style="list-style-type: none"> opisuje metody rozdzielania mieszanin jednorodnych i niejednorodnych 		rozdzielenia składników podanej mieszaniny	<ul style="list-style-type: none"> sprawnie posługuje się naczyniami i sprzętem podczas rozdzielania składników wybranej mieszaniny 	
10	Zjawiska fizyczne i reakcje chemiczne	<ul style="list-style-type: none"> dzieli przemiany substancji na fizyczne i chemiczne definiuje pojęcia: zjawiska fizyczne, reakcje chemiczne zna trzy stany skupienia: gazowy, ciekły i stały 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych klasyfikuje przemiany do zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych opisuje stany skupienia materii 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować krzepnięcie, topnienie, parowanie, skraplanie, zna ułożenie drobin w trzech stanach skupienia 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie dyfuzji i podaje przykłady tej przemiany projektuje i przeprowadza doświadczenia ilustrujące przemiany fizyczne i chemiczne - opisuje sublimację i resublimację 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kategorie różnicujące między mieszaniną a związkiem chemicznym bada zmiany stanu skupienia jodu wyjaśnia wpływ stanu skupienia stykających się ciał na szybkość dyfuzji projektuje i przeprowadza doświadczenia pokazujące wpływ różnych czynników na szybkość procesu dyfuzji
11	Gęstość	<ul style="list-style-type: none"> podaje wzór na gęstość przekształca wzór na gęstość i rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z gęstością 	<ul style="list-style-type: none"> zna jednostki gęstości i potrafi je przeliczać mając pozostałe dane, oblicza ze wzoru gęstość, objętość lub masę substancji 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się tabelami chemicznymi podczas rozwiązywania zadań związanych z gęstością 	<ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje trudniejsze zadania związane z gęstością bada gęstość przedmiotów i wykorzystuje je w obliczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia różną masę substancji o takiej samej objętości wyjaśnia, dlaczego gazy na ogół mają największą gęstość wyjaśnia wpływ spadku ciśnienia i energii cieplnej na gęstość i objętość gazów
12	Podsumowanie działu II/kontr.	wszystkie wymagania z lekcji 6–11				

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
13	Symbole i nazwy pierwiastków. Układ okresowy	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wie, że pierwiastki mogą mieć jedno- lub dwuliterowy symbol ▶ wskazuje w układzie okresowym grupy i okresy ▶ potrafi odnaleźć pierwiastek w układzie okresowym ▶ określa położenie pierwiastków w układzie okresowym - zna kilka symboli jednoliterowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ zna osiągnięcia Mendelejewa ▶ definiuje prawo okresowości ▶ odczytuje z układu okresowego informacje o pierwiastku takie jak: symbol, nazwa, numer grupy, numer okresu, liczba atomowa (Z), masa atomowa, rodzaj pierwiastka (metal lub niemetal) - zna wybrane symbole jednoliterowe 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ nazywa grupy w układzie okresowym ▶ na układzie okresowym wskazuje metale i niemetale - zna niektóre symbole 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ omawia pochodzenie nazw pierwiastków - zna większość wybranych symboli 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, jak tworzy się symbole pierwiastków ▶ wskazuje pochodzenie łacińskich nazw pierwiastków ▶ uzasadnia, dlaczego współczesnego układu okresowego nie należy nazywać tablicą Mendelejewa - zna wybrane symbole
14	Budowa atomu. Właściwości pierwiastka a jego położenie w układzie okresowym	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wie, jaki jest najmniejszy element substancji prostej, zachowujący jej właściwości ▶ definiuje pojęcia: atom, masa atomowa, jednostka masy atomowej, powłoka elektronowa, elektron walencyjny, powłoka walencyjna ▶ opisuje budowę atomu ▶ na rysunku atomu wskazuje protony, neutrony, elektrony, elektrony walencyjne (lub elektron walencyjny) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje symbole, masy i ładunki elektronu, protonu i neutronu ▶ na rysunku atomu wskazuje powłokę walencyjną ▶ określa budowę atomu pierwiastka z grup 1. i 2. oraz 13.–18. na podstawie jego położenia w układzie okresowym 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ rysuje atom wybranego pierwiastka z grup 1. i 2. oraz 13.–18. z zaznaczeniem jądra atomu, protonów, neutronów i elektronów ▶ ustala liczby protonów, elektronów i neutronów 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ zna jednostkę masy atomowej ▶ stosuje i interpretuje zapis E ▶ wyjaśnia związek między podobieństwem właściwości pierwiastków należących do tej samej grupy układu okresowego oraz stopniową zmianą właściwości pierwiastków leżących w tym samym okresie (metale–niemetale) a budową atomów 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ przelicza jednostkę masy atomowej na gramy; wynik podaje w notacji wykładniczej ▶ podaje rozmieszczenie elektronów w powłokach ▶ dla atomów pierwiastków grup 1. i 2. oraz 13.–18. zapisuje konfigurację elektronową powłoki walencyjnej ▶ opisuje zmiany poglądów na temat materii; potrafi wskazać nazwiska uczonych, którzy interesowali się budową materii

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
15	Izotopy. Masa atomowa	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie: izotopy potrafi zapisać skład izotopu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje różnice w budowie atomów izotopów danego pierwiastka odczytuje z układu okresowego masę atomową i zaokrągla ją do liczby całkowitej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym są izotopy promieniotwórcze i radioaktywność 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia podział izotopów na stabilne i niestabilne przedstawia podział izotopów niestabilnych na naturalne i sztuczne wyszukuje w różnych źródłach informacji zastosowania izotopów promieniotwórczych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegają zjawiska promieniotwórczości naturalnej i sztucznej
16	Wiązanie jonowe	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: wiązanie chemiczne, oktet elektronowy, dwulek elektronowy, wiązanie jonowe, kation, anion, elektrojemność 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zapisać wzór kationu i anionu określa ładunek jonów metali i niemetalu odczytuje elektrojemność, np. z układu okresowego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje powstawanie jonów (kationów i anionów) opisuje powstawanie wiązań jonowych na wybranym przykładzie opisuje powstawanie wiązania jonowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie elektronów walencyjnych w tworzeniu wiązań chemicznych wyjaśnia, dlaczego gazy szlachetne są bierne chemicznie na podstawie różnicy elektrojemności atomów tworzących wiązanie szacuje rodzaj wiązania między atomami 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to znaczy, że atom jest elektrododatni i elektrojemny przedstawia równania powstawania jonów przedstawia graficznie powstawanie wiązania jonowego
17	Wiązania kowalencyjne	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: wiązania kowalencyjne, dipol, cząsteczka odróżnia zapis wzoru sumarycznego od wzoru strukturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje powstawanie wiązania kowalencyjnego niespolaryzowanego i spolaryzowanego 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranym przykładzie opisuje powstawanie wiązania kowalencyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje wzory elektronowe kropkowe i kreskowe 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: alotropia, cząsteczka homoatomowa rysuje schematy powstawania wiązań kowalencyjnych we wskazanych substancjach

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
			<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: wzór sumaryczny, wzór strukturalny 			
18	Wartościowość pierwiastka	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie: wartościowość określa na podstawie układu okresowego wartościowość względem wodoru i maksymalną względem tlenu dla pierwiastków grup 1. i 2. oraz 13.–17. 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie budowy związku chemicznego ustala wartościowość budujących go pierwiastków ustala wzory sumaryczne tlenków 	<ul style="list-style-type: none"> ustala nazwy tlenków 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wzory strukturalne cząsteczek H_2, Cl_2, N_2, CO_2, H_2O, HCl i NH_3 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego nie rysuje się wzorów strukturalnych związków jonowych
19	Właściwości związków jonowych i kowalencyjnych	<ul style="list-style-type: none"> wie, że chlorek sodu to związek jonowy wyszukuje właściwości związków jonowych i kowalencyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje właściwości związków jonowych i kowalencyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje właściwości związków jonowych i kowalencyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje właściwości związków jonowych i kowalencyjnych na podstawie właściwości klasyfikuje substancje do związków jonowych i kowalencyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje właściwości związku na podstawie rodzaju wiązań występujących w tym związku
20	Podsumowanie działu III / kontr.	wszystkie wymagania z lekcji 13–19				
21	Typy reakcji chemicznych	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: reakcja chemiczna, substraty, produkty zna elementy równania reakcji chemicznej 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie równania reakcji lub zapisu przebiegu reakcji odróżnia substraty od produktów 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje elementy, z których składa się równanie reakcji chemicznej 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady reakcji chemicznych ze swojego otoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> bada reakcję spalania magnezu w powietrzu identyfikuje produkt gazowy powstający w wyniku ogrzewania węglanu sodu

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
			<ul style="list-style-type: none"> wie, że substraty zapisuje się po prawej stronie równania, a produkty – po lewej stronie równania 			<ul style="list-style-type: none"> bada reakcję kwasu solnego z żelazem
22	Reakcje endotermiczne i egzotermiczne	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje podziału reakcji chemicznych na reakcje endotermiczne i egzotermiczne definiuje pojęcia: reakcja endotermiczna, reakcja egzotermiczna 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia efekty towarzyszące reakcjom chemicznym definiuje pojęcie: katalizator 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady reakcji endotermicznych i egzotermicznych podaje przykłady katalizatorów 	<ul style="list-style-type: none"> bada i interpretuje efekty energetyczne reakcji tlenku miedzi(II) z węglem bada i interpretuje efekty energetyczne reakcji sodu z wodą bada wpływ katalizatora na szybkość przebiegu rozkładu nadtlenu wodoru 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie: układ reakcyjny podaje przykłady procesów chemicznych, w których stosuje się katalizatory opisuje zmiany zabarwienia alkoholowego roztworu fenoloftaleiny w obecności roztworów o odczynie zasadowym
23	Zapisywanie przebiegu reakcji chemicznej	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje przebieg reakcji chemicznej za pomocą równania reakcji definiuje pojęcia: współczynnik stechiometryczny, indeks stechiometryczny 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia podział sposobów przedstawiania przebiegu reakcji chemicznej wymienia pierwiastki, które w stanie wolnym występują w postaci dwuatomowych cząsteczek 	<ul style="list-style-type: none"> uzgadnia równania reakcji różnego typu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg reakcji chemicznej za pomocą zapisu słownego, równania reakcji i modeli 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego niektóre pierwiastki w równaniach reakcji chemicznych są zapisywane w postaci dwuatomowych cząsteczek
24	Prawo zachowania masy	<ul style="list-style-type: none"> podaje treść prawa zachowania masy 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie: układ zamknięty 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi modelowo zinterpretować prawo zachowania masy 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i przeprowadza doświadczenia, na podstawie których uzasadnia spełnienie prawa zachowania masy 	<ul style="list-style-type: none"> zna odkrywców prawa zachowania masy

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
					▶ podaje przykłady układów zamkniętych w swoim otoczeniu	
25	Obliczenia chemiczne	▶ podaje treść prawa zachowania masy	▶ zapisuje równania reakcji chemicznej	▶ odczytuje równania reakcji chemicznej	▶ stosuje prawo zachowania masy w obliczeniach w prostych obliczeniach	▶ uzasadnia, dlaczego obliczenia w chemii są ważne
26	Podsumowanie działu IV/ kontr.	wszystkie wymagania z lekcji 21–25				
27	Powietrze jako mieszanina	▶ definiuje powietrze jako jednorodną mieszaninę gazów ▶ wymienia składniki powietrza ▶ podaje skład procentowy powietrza	▶ dzieli właściwości powietrza na fizyczne i chemiczne	▶ wymienia właściwości fizyczne i chemiczne powietrza	▶ projektuje i przeprowadza doświadczenia, które potwierdzają, że powietrze jest jednorodną mieszaniną gazów	▶ projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których bada się skład i właściwości powietrza ▶ opisuje proces destylacji powietrza
28	Tlen	▶ odczytuje z różnych źródeł informacji właściwości tlenu ▶ podaje wzór sumaryczny cząsteczki tlenu ▶ opisuje budowę cząsteczki tlenu	▶ podaje wzór strukturalny cząsteczki tlenu ▶ dzieli właściwości tlenu na fizyczne i chemiczne ▶ zapisuje równania reakcji otrzymywania tlenu	▶ odczytuje z różnych źródeł informacji zastosowania tlenu ▶ wymienia właściwości fizyczne i chemiczne tlenu ▶ odczytuje z różnych źródeł informacji zastosowania tlenu	▶ podaje metody otrzymywania tlenu ▶ podaje metodę identyfikacji tlenu podczas doświadczeń	▶ zapisuje wzory elektronowy kropkowy i kresowy cząsteczki tlenu
29	Związki tlenu z metalami i niemetalami.	▶ przedstawia wzór ogólny tlenków	▶ ustala wzór sumaryczny tlenku na podstawie nazwy	▶ tworzy wzory strukturalne tlenków niemetalu	▶ wymienia właściwości wybranych tlenków	▶ opisuje wpływ tlenków węgla(IV), węgla(II), siarki(IV), magnezu, glinu i krzemu(IV) na organizm człowieka

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
	Tlenek węgla(IV) i jego rola w przyrodzie	<ul style="list-style-type: none"> ▶ dzieli tlenki na tlenki metali i niemetalu ▶ podaje metody otrzymywania tlenków ▶ wyszukuje informacje o właściwościach fizycznych i zastosowaniach tlenków węgla(IV), węgla(II), siarki(IV), magnezu, glinu i krzemu(IV) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ przedstawia reakcje chemiczne, w wyniku których otrzymuje się tlenki metali i niemetalu ▶ zapisuje równania reakcji otrzymywania tlenku węgla(IV) ▶ porządkuje informacje o właściwościach fizycznych i zastosowaniach tlenków węgla(IV), węgla(II), siarki(IV), magnezu, glinu i krzemu(IV) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ zapisuje równania reakcji tlenu z metalami i niemetalami ▶ opisuje właściwości fizyczne i chemiczne tlenku węgla(IV) ▶ porównuje informacje o właściwościach fizycznych i zastosowaniach tlenków węgla(IV), węgla(II), siarki(IV), magnezu, glinu i krzemu(IV) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje metodę identyfikacji tlenku węgla(IV) ▶ prezentuje informacje o właściwościach fizycznych i zastosowaniach tlenków węgla(IV), węgla(II), siarki(IV), magnezu, glinu i krzemu(IV) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ zna nazwy zwyczajowe tlenku magnezu, tlenku węgla(II), tlenku krzemu(IV) i tlenku wapnia ▶ bada i interpretuje otrzymywanie tlenków magnezu, węgla(IV) i siarki(IV) ▶ bada i interpretuje wykrywanie tlenku węgla(IV) w powietrzu wydychanym z płuc ▶ bada i interpretuje badanie palności tlenku węgla(IV)
30	Wodór paliwo przyszłości	<ul style="list-style-type: none"> ▶ odczytuje z różnych źródeł informacji właściwości wodoru ▶ podaje wzór sumaryczny cząsteczki wodoru ▶ definiuje pojęcie: wodorki ▶ opisuje budowę cząsteczki wodoru 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje wzór strukturalny cząsteczki wodoru ▶ dzieli właściwości wodoru na fizyczne i chemiczne ▶ zapisuje równania reakcji otrzymywania amoniaku, chlorowodoru i siarkowodoru 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wymienia właściwości fizyczne i chemiczne wodoru ▶ odczytuje z różnych źródeł informacji zastosowania wodoru 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje wzory elektronowy kropkowy i kresowy cząsteczki wodoru ▶ podaje metody otrzymywania wodoru ▶ podaje metodę identyfikacji wodoru ▶ powiązuje sposoby zbierania gazów z ich gęstością 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, dlaczego zbiorniki z wodorem należy przechowywać z dala od źródeł ciepła ▶ bada i interpretuje reakcję cynku z kwasem chlorowodorowym
31	Pozostałe składniki	<ul style="list-style-type: none"> ▶ odczytuje z układu okresowego informacje o azocie i gazach szlachetnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje wzór strukturalny cząsteczki azotu ▶ porównuje informacje o: 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ omawia powstawanie wiązań w cząsteczce azotu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje wzory elektronowy kropkowy i kresowy cząsteczki azotu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wymienia właściwości fizyczne i chemiczne azotu

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
	powietrza. Korozja	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje wzór sumaryczny cząsteczki azotu ▶ wyszukuje, informacje o: <ul style="list-style-type: none"> • zastosowaniach gazów szlachetnych • korozji • czynnikach wpływające na szybkość korozji • metodach ochrony przed korozją 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosowaniach gazów szlachetnych • korozji • czynnikach wpływające na szybkość korozji • metodach ochrony przed korozją 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wymienia zastosowania azotu ▶ prezentuje informacje o: <ul style="list-style-type: none"> • zastosowaniach gazów szlachetnych • korozji • czynnikach wpływające na szybkość korozji • metodach ochrony przed korozją 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje obieg azotu w przyrodzie ▶ wyszukuje, porównuje i prezentuje informacje o zastosowaniach azotu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ bada i interpretuje wykrywanie azotu w fasoli i mięsie ▶ bada i interpretuje wpływ różnych czynników na szybkość korozji
32	Zanieczyszczenia powietrza	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyszukuje informacje o: <ul style="list-style-type: none"> • przyczynach i skutkach spadku stężenia ozonu w stratosferze ziemskiej • źródłach, rodzajach i skutkach zanieczyszczeń powietrza • sposobach postępowania pozwalających chronić powietrze przed zanieczyszczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ porządkuje informacje o: <ul style="list-style-type: none"> • przyczynach i skutkach spadku stężenia ozonu w stratosferze ziemskiej • źródłach, rodzajach i skutkach zanieczyszczeń powietrza • sposobach postępowania pozwalających chronić powietrze przed zanieczyszczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ porównuje informacje o: <ul style="list-style-type: none"> • przyczynach i skutkach spadku stężenia ozonu w stratosferze ziemskiej • źródłach, rodzajach i skutkach zanieczyszczeń powietrza • sposobach postępowania pozwalających chronić powietrze przed zanieczyszczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, w jaki sposób w atmosferze powstaje ozon ▶ opisuje działania, które doprowadziły do rozwiązania problemu „dziury ozonowej” ▶ prezentuje informacje o: <ul style="list-style-type: none"> • przyczynach i skutkach spadku stężenia ozonu w stratosferze ziemskiej • źródłach, rodzajach i skutkach zanieczyszczeń powietrza • sposobach postępowania pozwalających chronić powietrze przed zanieczyszczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ przedstawia schemat modelowy powstawania ozonu ▶ bada i interpretuje wpływ tlenu azotu(IV) na rośliny ▶ na podstawie karty charakterystyki opisuje, jak należy postępować z osobą, która została narażona na wdychanie tlenu azotu(IV)

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
33	Podsumowanie działu V / kontr.	wszystkie wymagania z lekcji 27–32				
34	Woda właściwości i jej rola w przyrodzie	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje wzór sumaryczny wody ▶ wymienia właściwości wody 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje występowanie wody na Ziemi ▶ opisuje obieg wody w przyrodzie 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wymienia sposoby racjonalnej gospodarki wodnej ▶ opisuje zależność właściwości fizycznych wody (temperatura topnienia, gęstość) od warunków atmosferycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia zależność ułożenia cząsteczek wody od stanu skupiania ▶ bada i interpretuje wpływ spadku temperatury na objętość wody ▶ przedstawia równanie rozkładu wody 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ interpretuje rozpad wody pod wpływem prądu elektrycznego ▶ wyjaśnia, dlaczego zimą ryby gromadzą się na dnie zbiorników wodnych ▶ wyjaśnia, dlaczego góry lodowe unoszą się na powierzchni wody
35	Rodzaje mieszanin. Roztwory	<ul style="list-style-type: none"> ▶ definiuje pojęcia: mieszanina jednorodna, mieszanina niejednorodna, roztwór właściwy, koloid, zawiesina, roztwór nasycony, roztwór nienasycony, krystalizacja ▶ dzieli mieszaniny na roztwory właściwe, koloidy i zawiesiny ▶ wie, z czego składa się roztwór 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ rozróżnia roztwory właściwe, koloidy i zawiesiny ▶ podaje definicję roztworu nasyconego i nienasyconego ▶ podaje przykłady substancji, które z wodą tworzą roztwory właściwe, koloidy i zawiesiny 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady roztworów właściwych, koloidów i zawiesin 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ bada i interpretuje rozpuszczanie się wybranych produktów w wodzie 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wie, jak otrzymać roztwór nasycony
36	Rozpuszczalność substancji w wodzie	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wymienia czynniki wpływające na szybkość rozpuszczania się substancji stałych w wodzie ▶ definiuje pojęcie: rozpuszczalność 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje zależność rozpuszczalności substancji stałych i gazowych w wodzie w zależności od temperatury 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ interpretuje krzywe rozpuszczalności ▶ wykonuje obliczenia z wykorzystaniem krzywej rozpuszczalności 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie budowy substancji przewiduje jej zdolność do rozpuszczania się w wodzie 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ bada i interpretuje rozpuszczanie się wybranych produktów w wodzie ▶ bada i interpretuje wpływ wybranych czynników na szybkość

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
		<ul style="list-style-type: none"> z krzywej rozpuszczalności albo z tabeli potrafi odczytać rozpuszczalność substancji stałej lub gazowej 		<ul style="list-style-type: none"> wymienia kolejne etapy rozpuszczania chlorku sodu w wodzie 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że woda wodociągowa to jednorodna mieszanina 	<p>rozpuszczania substancji stałej w wodzie</p> <ul style="list-style-type: none"> bada, czy w wodzie wodociągowej są rozpuszczone substancje
37	Stężenie procentowe roztworu	<ul style="list-style-type: none"> podaje definicję i wzór stężenia procentowego roztworu potrafi ujednolicać jednostki wykorzystywane podczas obliczeń oblicza stężenie procentowe roztworu, znając masę substancji i masę roztworu 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca wzór na stężenie procentowe roztworu oblicza masę substancji zawartej w roztworze, znając stężenie roztworu oblicza stężenie procentowe roztworu, znając masę substancji i masę rozpuszczalnika podaje definicję roztworu stężonego i rozcieńczonego 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza stężenie procentowe roztworu, znając masę substancji oraz objętość i gęstość rozpuszczalnika oblicza stężenie procentowe roztworu z wykorzystaniem krzywej rozpuszczalności 	<ul style="list-style-type: none"> podaje metody otrzymywanie roztworu stężonego z roztworu rozcieńczonego i roztworu rozcieńczonego z roztworu stężonego 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady roztworów stężonych i rozcieńczonych, które zna z życia codziennego rozwiązuje zadania
38	Skala pH i odczyn roztworu	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: skala pH, wskaźnik kwasowo-zasadowy wymienia rodzaje odczynu roztworu posługuje się skalą pH i interpretuje jej wartości 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wartości pH określa odczyn produktu dzieli wskaźniki kwasowo-zasadowe na naturalne i sztuczne 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wskaźników kwasowo-zasadowych naturalnych i sztucznych 	<ul style="list-style-type: none"> zna barwy wskaźnika uniwersalnego w zależności od pH podaje przykłady substancji ze wskazaniem ich odczynu 	<ul style="list-style-type: none"> bada i interpretuje odczyn produktów codziennego użytku wie, od jakich słów pochodzi skrót pH potrafi wskazać pH zdrowej skóry i żołądka oraz uzasadnia, w jaki sposób ta wartość wpływa na zdrowie człowieka
39	Podsumowanie działu VI/ kontr.	wszystkie wymagania z lekcji 34–38				

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
40	Wzory i nazewnictwo wodorotlenków	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie: wodorotlenek przedstawia wzór ogólny wodorotlenków zna wzory wodorotlenków sodu, potasu i wapnia 	<ul style="list-style-type: none"> ustala wzór wodorotlenku na podstawie nazwy 	<ul style="list-style-type: none"> ustala nazwę wodorotlenku na podstawie wzoru wie, kiedy w nazwie należy podać informację o wartościowości metalu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę wodorotlenków 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego nie rysuje się wzorów strukturalnych wodorotlenków opisuje zastosowanie wodorotlenku wapnia w procesie barwienia tkanin indygo
41	Właściwości i zastosowania wodorotlenków	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie: zasada wyszukuje informacje o właściwościach i wynikających z nich zastosowań wybranych wodorotlenków 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie: higroskopijność dzieli wodorotlenki ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie porządkuje informacje o właściwościach i wynikających z nich zastosowań wybranych wodorotlenków 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela pojęcie wodorotlenku i zasady porównuje informacje o właściwościach i wynikających z nich zastosowań wybranych wodorotlenków 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje informacje o wodorotlenkach z tabeli rozpuszczalności prezentuje informacje o właściwościach i wynikających z nich zastosowań wybranych wodorotlenków 	<ul style="list-style-type: none"> bada i interpretuje właściwości wodorotlenku sodu
42	Otrzymywanie wodorotlenków. Barwy wskaźników w roztworach wodorotlenków	<ul style="list-style-type: none"> wymienia metody otrzymywania wodorotlenków z uwzględnieniem ich rozpuszczalności w wodzie zapisuje równania reakcji otrzymywania wodorotlenków rozpuszczalnych w wodzie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje barwy roztworów fenoloftaleiny i oranżu metylowego w roztworach o różnym odczynie zapisuje równania reakcji otrzymywania wodorotlenków nierozpuszczalnych w wodzie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zależność przebiegu reakcji metali lub tlenków metali z wodą w zależności od liczby atomowej metalu opisuje barwy uniwersalnego papierka wskaźnikowego w roztworze o odczynie zasadowym 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to metale aktywne i dlaczego należy je przechowywać np. pod naftą 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których otrzymuje wodorotlenki rozpuszczalne w wodzie; zapisuje odpowiednie reakcje w formie cząsteczkowej

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń:				
43	Dysocjacja elektrolityczna wodorotlenków	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: dysocjacja elektrolityczna (jonowa), elektrolit, nieelektrolit przedstawia ogólne równanie dysocjacji elektrolitycznej wodorotlenków 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega dysocjacja elektrolityczna wodorotlenków przedstawia równania dysocjacji wodorotlenków rozpuszczalnych w wodzie 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje równania dysocjacji wodorotlenków rozpuszczalnych w wodzie 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady substancji, które są elektrolitami podaje przykłady substancji, które są nieelektrolitami opisuje przebieg dysocjacji wodorotlenku sodu 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których bada przewodnictwo elektryczne roztworów substancji zna sylwetkę i dokonania Svante Arrheniusa
44	Podsumowanie działu VII / kontrola osiągnięć uczniów	wszystkie wymagania z lekcji 40–43				